

Syrovice (okr. Brno-venkov)

„Pastvisko“.

Mladší doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.
Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0765892N, 16.5480542E

Při rekonstrukci místní komunikace v trati „Pastvisko“ byly zjištěny dva zahlužené objekty, které poskytly materiál z mladší doby římské. Podobně je datována také kulturní vrstva, která se vyskytla hned nad inundačním pásmem vodoteče Syrůvky. Tato vydala kromě úlomků keramiky také celý kostěný oboustranně zahrocený dřík, který tvořil součást vřetene.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Late Roman period features were examined during a road reconstruction in “Pastvisko” field (Syrovice cadastral area, Brno-Country District).

Ivan Čížmář

Uhřičice (okr. Přerov)

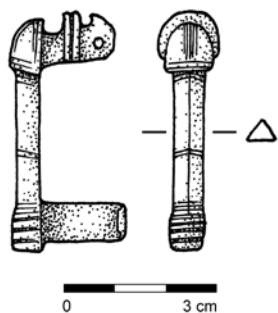
„Hrubča“, parc. č. 1058/12.

Doba římská. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V roce 2019 našel Jaroslav Pešák z Kojetína během preventivní detektorové prospekce prováděné na katastru obce Uhřičice torzo bronzové spony z doby římské (obr. 12). Místo nálezu se nachází při okraji lesa Hrubča na parc. č. 1058/12 na pravém břehu řeky Moravy. Jde o zarovnaný terén říční nivy, jehož nadmořská výška dosahuje 195 m.

Nálezem je masivní dvojdielná litá bronzová kolínkovitá spona se záhlavní polokruhovitou destičkou chránící vinutí s horní tětvou. Vinutí a jehla chybí. Lučíc má trojúhelníkovitý průřez. Délka torza spony činí 47 mm. Šířka lučíku je 6 mm, výška spony 20–22 mm a hmotnost 15,750 g. Plný poměrně vysoký obdélníkovitý zachycovač má ohrnutý spodní okraj. Povrch předmětu je nerovnoměrně pokryt zelenou oxidační patinou. Plasticky zvýrazněný oblý ohyb kolínka je po obvodu zdoben rýhováním, jeho střed pak vazkem podélných rýžek. Příčné rýhování zdobí rovněž lučíc a zesílenou patku, stejný druh dekoru byl použit i na hraně záhlavní destičky. Torzo exempláře z Uhřičic se velmi podobá sponám typu A 137, které náleží do vedlejší série V. Almgrenovy skupiny (Almgren 1923, Taf. VI: 137). Předlohu k této

Obr. 12. Uhřičice. Torzo bronzové kolínkovité spony z doby římské. Kresba P. Holcová.

Fig. 12. Uhřičice. Fragment of a knee brooch from the Roman period. Drawing by P. Holcová.

variantě spon lze nejspíše hledat u panonských kolínkovitých spon typu Kovrig 104/104a (Kovrig 1937, 64, pl. 10: 104/104a).

Datování spon typu A 137 je kladeno do přechodného stupně B2/C1, tedy do období markomanských válek (Mačzyńska 2011, 47).

Exempláři z Uhřičic jsou po tvarové stránce velmi blízké nálezu spon s podstatně chudší výzdobou, i bez ní, například z lokality Vlčnov – Dolní Němčí na jihovýchodní Moravě (Zeman 2017, 108–109, obr. 26: 19), z Kolína ve středních Čechách (Beneš 2017, 478, 490, obr. 5: 3), další lze uvést z dolnorakouské lokality Ringelsdorf (Allerbauer, Jedlicka 2000, 662, Abb. 804; Tejral 2015, 59, Fig. 14: 12, 13).

Ojedinelý nález bohatě zdobené kolínkovité spony na katastru obce Uhřičice představuje první exemplář tohoto typu spony na Přerovsku.

Literatura

Allerbauer, S., Jedlicka, F. 2000: KG Ringelsdorf, MG Ringelsdorf–Niederabsdorf, VB Gänserndorf. *Fundberichte aus Österreich* 39, 662–663.

Almgren, O. 1923: *Studien über Nordeuropäische Fibelformen der ersten nachchristlichen Jahrhunderte mit Berücksichtigung der provinzialrömischen und südrussischen Formen*. Mannus-Bibliothek Nr. 32. Leipzig: Verlag von Curt Kabitzsch.

Beneš, Z. 2017: Obsah jedné starožitnické sbírky, picí rohy a archeologický potenciál zaniklé polohy Sandberg u Kolína. In: E. Droberjar, B. Komoróczy (eds.): *Římské a germánské spony ve střední Evropě (Archeologie barbarů 2012)*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 53. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., 473–495.

Kovrig, I. 1937: *Die Haupttypen der kaiserzeitlichen Fibeln in Pannonien*. Dissertationes Pannonicae II(4). Budapest: Institut für Münzkunde und Archäologie.

Mačzyńska, M. 2011: Der frühvölkerwanderungszeitliche Hortfund aus Lubiana. Kreis Kościerzyna (Pommern). *Bericht der Römisch-Germanische Kommission* 90 (2009), 14–416.

Tejral, J. 2015: Some remarks on the transitional phase between Early Roman a Late Roman Periods in the region north of the Middle Danube. *Přehled výzkumů* 56(2), 43–101.

Zeman, T. 2017: *Střední Pomoraví v době římské. Svědectví povrchové prospekce*. Archaeologica Olomucensia II. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Summary

A richly decorated bronze knee brooch (Almgren type V 137) was found in 2019 by J. Pešák during a metal detector survey in “Hrubča” field (Uhřičice cadastral area, Přerov District). This type of knee brooch can be dated to the Roman period – transitional phase B2/C1.

Zdeněk Schenk

Újezd u Černé Hory (okr. Blansko)

„Brlůžky“, parc. č. 603/1.

Doba římská. Neurčený areál. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o., inv. č. S 10070.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3694503N, 16.5571300E

V květnu roku 2020 předal A. Martínek do sbírky Muzea Blanenska vzácný nález učiněný v dubnu téhož roku. Jednalo se o obdobnou bronzovou faléru (obr. 13) s plasticky vystupující vousatou mužskou hlavou o rozměrech 27 × 31 mm. Z vnitřní strany je